

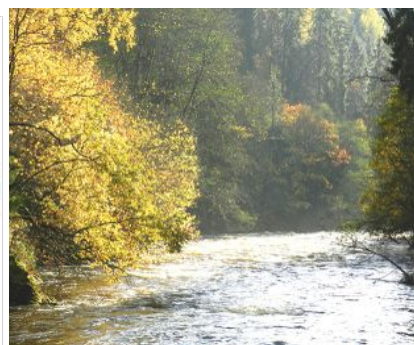
Oslo Elveforum 15 år: Styringsgruppen ble overrasket med kake fra Norsk Friluftsliv!

Uranienborg skole adopterte Frognerelva 4. april 2014. Alle skolens 700 elever var med. Elveundervisning på alle klassetrinn!

Oslo Elveforums leder, Ida Fossum Tønnessen ved Nygårdsfossen/Alna.

Lysakerelva i flom ved Lysejordet.

Det er grunn til å gi anerkjennelse for Oslo kommunes aktive holdning til rehabilitering av Oslo-vassdragene.

Oslo vil være en bærekraftig by og en blågrønn hovedstad. Oslo Elveforum samarbeider nært med Oslo kommune gjennom "Samarbeidsforum for vassdrag" og Rusken. Kamp mot forøpling og skjøtsels-samarbeid med etater og ulike aktører ønskes utviklet.

Ved Østensjøvannet har dugnadsgjengen og adopsjonsskolene nedlagt innpå 2000 dugnadstimer i 2014!

Elever fra skolene Ila, Sagene og Bjølsen ryddet i sine adopsjonsområder under Akerselva Miljødager og laget sopelimer!

Org.nr. 983 350 313

Forside designet av Trine Johnsen

Årsmelding redigert av sekretær Rune Bille Rørvik

ÅRSBERETNING FOR OSLO ELVEFORUM 2014

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innholdsfortegnelse	3
Oslo Elveforums arbeid	4
Formål.....	4
Oslo Elveforums organisasjon	4
Virksomheten i 2014	6
Blågrønn hovedstad med barn og unge!	10
Levende Vassdrag.....	12
Fagmøter	12
Vassdragene og kommunens administrasjon.	14
Årsmeldinger fra elveforeninger og - grupper.....	17
Akerselva	17
Alna.....	18
Frognerelva.....	18
Hoffselva.....	19
Hovinbekken.....	19
Mærradalsbekken	20
Miljøprosjekt Ljanselva.....	22
Lysakervassdraget	23
Lysakervassdragets nedre del	24
Østensjøvannet og Østensjøområdet miljøpark	25
Vedlegg 1 Vedtekter for Oslo Elveforum	26
Vedlegg 2 Forvaltningsplaner	28
Vedlegg 3 Bekkeåpning - oversikt	30
Vedlegg 4 AHA, Middelalderparken og Bispevika - strategiplan om bekkeåpning	31
Vedlegg 5 Oslo og Omland Friluftsråd - Turveiutvalgets prioriterte liste	34

OSLO ELVEFORUMS ARBEID

Formål

Oslo Elveforum ser det som sin hovedoppgave å støtte opp om Oslo kommunes, nabo-kommunenes og andre offentlige og private institusjoners arbeid med å gjenskape byens blågrønne årenett fra Marka til Fjorden. Vi ønsker å være et kraftsenter i et omfattende miljønettverk som arbeider fram rene og rensede vassdrag med optimal vannføring, med et rikt biologisk mangfold og med grønne, publikumsåpne elvebredder. Vi avgrenser vårt arbeid til vassdragene i byggesonen mellom Marka og Fjorden.

Den andre hovedoppgaven retter seg mot byens befolkning, særlig barn og unge, gjennom prosjektet *Blågrønn hovedstadsaksjon*. Vi arbeider for å informere om betydningen av Oslos blågrønne struktur som et element for trivsel og glede i nærmiljøet og for å inspirere flest mulig barn, unge og voksne til å engasjere seg i et "lokalt eierskap" gjennom en ordning med elveadopsjon for skoler, boligsameier, institusjoner, bedrifter og andre interesserte. En styrking av bydelenes engasjement i den blå - grønne sektor er ønskelig i denne sammenheng.

Vedtektene til Oslo Elveforum er vist i Vedlegg 1

Oslo Elveforums organisasjon

Oslo Elveforum (OE) ble stiftet i 2000, og er utviklet til et arbeidsfellesskap for 12 elvegrupper og ideelle foreninger, som virker til det beste for Oslos "blågrønne struktur". Dette dreier seg om de ti vassdragene og Østensjøvannet – både blå vannløp og vannspeil og grønne kantsoner, som sammen er viktige deler av det biologiske mangfoldet i hovedstaden. Spørsmålet om å etablere et felles byomfattende nettverk av venner for disse elvene vil bli nærmere vurdert.

For noen av vassdragene ivaretas arbeidet av **medlemsorganisasjoner**:

Lysakervassdragets Venner (LvV), Miljøforeningen Akerselvas venner (MAV), Alnaelvas Venner (ALV), Østensjøvannets Venner (ØVV) og Hoffselvens Venner.

Mærradalsbekken, Frognerelva, Hovinbekken, Ljanselva og grensevassdragene Gjersjøelva mot Oppegård og Ellingsrudelva mot Lørenskog har **arbeidsgrupper** med en kjerne av aktive vassdragsvenner, som driver sitt arbeid i kontakt med et lokalt nettverk av velforeninger, historielag, miljøforeninger og andre ideelle organisasjoner.

Status organisasjon:

Følgende elver sees på som velfungerende: Lysaker elvens venner, Hoffselvens venner, Alnaelvens venner, Østensjøvannets Venner, Miljøprosjekt Ljanselva, Ellingsrudelven.

Frognerelven trenger en rekrutteringsplan for elvegruppen. I tillegg trenger elvegruppene ved Akerselven, Hovinbekken, Gjersjøelven og Mærradalsbekken et bemanningsløft.

Rapportene om virksomhetene i 2014 fra elvegruppene og foreningene utgjør siste del av denne årsmeldingen for Oslo Elveforum. Alle vassdragene er representert i Oslo Elveforums styringsgruppe, som er det koordinerende organ for arbeidsfellesskapet og som representerer det utad mot byens fagetater, politiske organer og andre ideelle organisasjoner. Arbeidet drives i hovedsak ut fra private hjem.

Oslo Elveforums hjemmesider: www.osloelveforum.no har i løpet av året fått en mer fyldig og funksjonell form, ikke minst takket være webmaster Sverre Samuelsen.

Endring av arbeidsforhold

Oslo Elveforum avsluttet sin avtale om kontor og arbeidsforhold for Trine Johnsen i Oslo og Omland Friluftsråd 30. juni 2013.

Trine Johnsen har opprettet enkeltmannsforetak og fungerer som prosjektleder for barn og unge i Oslo Elveforums regi i tillegg til frivillig arbeid for Miljøprosjekt Ljanselva.

Det er ny sekretærordning pr. 1. september 2014 der Rune Bille Rørvik fungerer som sekretær og det er knyttet en arbeidsavtale til eget enkeltmannsforetak.

Styringsgruppen

Leder:

- Ida Fossum Tønnessen (Mærradalsbekken)

Styremedlemmer

- Leif-Dan Birkemoe (Nestleder – sekretær til august 2014) - Østensjøvannet.
- Bo Wingård (2. nestleder) - Lysakerelva
- Leif Bertnes (Kasserer) - Ljanselva
- John Tibballs - Lysakerelva
- Vidar Berget - Alna

Varamedlemmer

- Frithjof Funder - Ellingsrudelva
- Harald Lunstedt - Gjersjøelva
- Ida Hvoslef - Generell
- Ulf Fredriksen - Generell
- Julie Løddesøl - Hoffselven

Rådgivergruppe med møterett:

- Sigurd Tønsberg - Frognerelva med Makrellbekken og Hoffselva
- Karsten Sølve Nilsen - Hovinbekken
- Trine Johnsen - Ljanselva
- Are Eriksen – supplerende rådgiver

Kontakter:

- Fiskeinteressene: Hjalmar Eide, Knut Vadholm.
- Velkontaktene: Eivind Bødtker

Valgkomité: Trine Johnsen, Ingrid Nissen og Frithjof Funder (leder).

Sekretær: Rune Bille Rørvik, Ljansbakken 1, 1169 Oslo, Org.nr. 814 619 052.

Revisor: BDO AS, Vika Atrium, Munkedamsveien 45, Pb 1704 Vika, 0121 Oslo, Org.nr. 875 926 632.

Virksomheten i 2014

Medvirkning og resultater

Styringsgruppen har i 2014 hatt 4 ordinære møter hvor vi har behandlet positive og negative utviklingstrekk i og ved Oslovasdragene, informasjonstiltak, økt arbeid rettet mot skoler, barnehager og lokalmiljøer. Etter behov har det vært arbeidsutvalgsmøter med oppfølging og forberedelse av saker til styringsgruppen inklusive saker til SaFoVa.

Oslo Elveforums strategi

Oslo Elveforums strategiplan er et sentralt arbeidsverktøy. Ansvar for hovedoppgavene er fordelt på styringsgruppens medlemmer med rapport på styringsgruppemøtene. Strategiplan for Oslo Elveforum ble vedtatt på årsmøtet i 2013 og er en god rettesnor for Oslo Elveforums videre arbeid.

Mål og arbeidsoppgaver for 2014 for våre seks prioriterte hovedoppgaver:

Hovedoppgave og mål	Oppgaver 2014
Forvaltningsplaner Oslo Elveforum vil arbeide for at vi innen 2020 får juridisk bindende forvaltningsplaner for alle levende vassdrag.	Utarbeide mal for juridisk bindende forvaltningsplan – basert bla på grunnlag av forvaltningsplanen for Østensjøvannet. Vi vil samarbeide med NVE, departementer (lovforvaltere), etater i kommunen, juridisk ekspert og Norsk Vannforening. Velge ut et pilotvassdrag.
Bekkeåpning Oslo Elveforum vil arbeide for at lukkede bekker blir åpnet.	Kommentere byplanmessige kommentere reguleringsplaner. Arbeide for at gjennomføringsplanen for bekker i KDP Grøntplan/Alna Miljøpark kommer på plass. Sjekk at listen over bekkene som i «Grøntplan for Oslo – kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone» er foreslått åpnet er inkludert i våre åpningsplaner. Arbeide for åpning av og/eller oppfølging av åpningsplanene for Lysejordebekken, Rolighetsbekken, flere deler av Hovinbekken, Alna forbi terminalen og ved Ammerudveien, og tilførselsbekkene Rustadbekken og Bølerbekken til Østensjøvannet.
Skilting Der folk vandrer langs Oslos elver og bekker skal det være skiltet interessant informasjon om historie og natur. For å oppnå dette mål skal Oslo Elveforum være en aktiv pådriver og deltaker.	Sette opp en prioritert rekkefølge av de elver og bekker som skal skiltes. Finne frem til de personer som sier seg villige til å utarbeide skiltplan for sin elv. I grove trekk utarbeide skiltplaner for de aktuelle elvene og presentere dem for Bymiljøetaten. I samarbeide med Bymiljøetaten, og eventuelle andre interessenter utarbeide de endelige planene (Historielag, Universitetet, Byantikvaren). Finne mulige økonomiske løsninger for oppsetting av skilt i de enkelte elvene.
Turstier Oslo Elveforum vil at elver og bekker gjøres tilgjengelig for byens innbyggere ved forsiktig rydding, opparbeide og vedlikeholde turstier. Hensynet til biologisk mangfold skal vurderes i alle turstiprosjekter.	Prosjektet tas opp på et utvidet møte mellom OEs styringsgruppe og representanter for hver elvegruppe: Utarbeide handlingsplan, nedsette Turstigruppen. Kartlegge og fastsette status for turstiene som er åpne pr. i dag + etter hvert som nye elver åpnes eller rehabiliteres.

Fisk i alle vassdrag Oslo Elveforum vil arbeide for at oppvandring av sjørret søkes rehabilitert i samtlige elver, inkludert Hovinbekken og Alna, samt at menneskeskapte vandringshindre skal såvidt mulig være eliminert innen 2020.	Oslo kommune har igangsatt et prosjekt for å undersøke bunndyr- og fiskefauna i to nye elver hvert av årene 2013 -2017. Oslo Elveforum skal følge opp prosjektet etter behov og nærmere avtale med en institusjonen som gjennomfører dette prosjektet. Kan skoler/elvegrupper aktiviseres til å delta i et parallelt prosjekt? Med sikte på å øke den tilgjengelige kompetansen i arbeidet med å gjenskape levende byvassdrag, bør det etableres et utdanningstilbud på videregående og høyskoleplan. For å få dette til vil Oslo Elveforum reise en sak på politisk plan nasjonalt og/eller kommunalt der vi ber om at det tilsettes en arbeidsgruppe med representanter for NJFF, OFA, Natur videregående skole, Oslo Elveforum, NIVA, UMB. Arbeidsgruppen skal arbeide i nær kontakt med Vann- og avløpsetaten, Bymiljøetaten og Utdanningssetaten i Oslo. Det sterke sivilisasjonspresset på fiskebestanden taler for at utradisjonelle virkemidler bør kunne tas i bruk for å kompensere for oppståtte skadevirkninger. På grunn av at det fremdeles er mange lukkede vassdrag i Oslo, kan åpne vassdrag benyttes som erstatningsvassdrag ved at anadrom strekning forlenges. I første omgang gjennomføres et prosjekt som innebærer yngelutsetting eller løfting av sjøfisk til et nytt vassdragsområde.
Kamp mot forsøpling Oslo Elveforum vil arbeide for at vassdragene ryddes og holdes fri for søppel.	Kartlegge behovet for rydding langs vassdragene i samarbeid med Bymiljøetaten. Lag en lettfattelig punktliste om hvorfor vassdraget skal være fritt for hageavfall og uønskede planter. Informere industri, næringsliv, dagligvareforretninger og kiosker om deres lokale vassdrags sårbarhet. Informere husstander/beboere om ikke å dumpe hageavfall ved vassdrag, samt om faren ved uønskede planter i norsk fauna. Organisere ryddedugnad langs vassdraget for sameier- og borettslag, velforeninger, adopsjonsskoler og barnehager. Gjennomfør holdningsskapende tiltak, som f. eks. elvevandring. Badevannskvalitet i alle levende vassdrag: Etablere prosjektgruppe bestående av representanter fra Oslo Elveforum som allerede er med i Referansegruppa i Bekkelagsbassenget vannområde. Lage forslag til tiltak og prioriteringsliste og rekkefølge for tiltak i samarbeide med Vann- og avløpsetaten.

Forvaltningsplaner

Oslo Elveforum ser det som sin oppgave å delta i arbeidet med å «sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer».

OE ønsker at det skal utarbeides forvaltningsplaner for hvert vassdrag i Oslo. Foreløpig har utarbeidede planer ikke blitt tatt hensyn til. Østensjøvannet har imidlertid forvaltningsplan vedtatt i 2007.

Undersøkelser i løpet av 2014, i samarbeid med Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, viste hvorfor dette er en enorm oppgave. Det ble laget en oversikt over lovverket innen vassdragsforvaltningen, som ble presentert på et onsdagsforum hos NOA i januar 2015. Oversikten gir føringer for elvegruppenes forvaltningsplaner. Se utfyllende dokument om dette hovedområde i vedlegg 2.

Bekkeåpning

Oslo Elveforum kommer med uttalelser til meldinger, kommunedelplaner, kommuneplaner og reguleringsplaner. Uttalelser kommer både fra styringsgruppen, elvegrupper og foreninger. Vi

støtter oss i slike saker til den *historiske blå listen*, som Oslo Elveforum og Vann- og avløpsetaten har utarbeidet over skjulte og åpne vannstrenger i byggesonen. Vi kontakter utbyggere og arkitekter og minner om *sjekklisten* for vurdering av relevante vanntema i byggesaker, en liste som er utviklet av ***Samarbeidsforum for vassdrag i Oslo (SaFoVa)***.

Oslo Elveforum har i 2014 uttalt seg i en rekke regulerings og plansaker, bl.a. Follobanen, Bjørvika og Oslo S området. Vannforskriften har vært et godt verktøy i en rekke saker. Ved deltakelse i referansegruppen til Oslo vannområde (tidl. Bekkelagsbassenget vannområde) bidrar Oslo Elveforum med arbeidet for målsettingen om "god økologisk og kjemisk tilstand innen 2021" for byvassdragene i Oslo.

Se vedlegg 3 for mer utfyllende liste over saker som omhandler bekkeåpning.

Oslo Elveforum har engasjert seg aktivt med innspill til Kommuneplan for Oslo.

Vi er inne i en avgjørende fase hva gjelder gjenåpning av nedre del av Akerselva, Hovinbekken og Alna («AHA til Bjørvika») og utforming av Middelalderparken. Se fylldig dokumentasjon på arbeidet som er gjort i eget vedlegg 4.

Skilting

Elvegruppene for Hoffselva, Ellingsrudelva og Alnaelva har arbeidet med planer om skiltprosjekter, men disse har ikke blitt konkretisert enda. Alle elvegrupper har blitt invitert til erfaringsdeling hos gruppen ved Ljanselva som tidligere har ferdigstilt et større skiltprosjekt. Skilting langs Mærradalsbekken rapporteres å være bra. De fleste elvegrupper mangler bemanning og kapasitet til å løfte konkrete prosjekter om skilting.

Turveier og turstier

Turveier har positiv virkning for friluftsliv og helse, gir tryggere ferdsel og profilerer Oslo som miljøby. Alle er glad for å kunne gå langs en åpen/gjenåpnet elv eller bekk. Tor Holtan-Hartwig brukte uttrykket «elver og bekker med turveifølge». Alle elvegruppene arbeider for å få dette til. Særlig er tre tiltak å fremheve nå.

Elvegruppen for Hoffselva har gjort store fremskritt i å få turveifølge fra Skøyen til Smestaddammen. På den måten kan det bli sammenhengende merket turvei ut til Bygdøy. Med konsulenthjelp innen egne rekker har Alnagruppen påvist at det lar seg gjøre å gjenåpne Alnaelva i forbindelse med kryssing av Østfoldbanen og Follobanen nede i Gamle Oslo, og fått gehør for det! Det ligger an til en fin turvei ned til Middelalderparken. Elvegruppen for Hovinbekken arbeider for å få lagt om den off. regulerte turveien slik at den følger langs elveleiet. Med den store befolkningstilveksten området får blir det naturlig med en turvei som følger hele bekkeløpet fra marka til fjorden.

Elvegruppene i Oslo Elveforum samarbeider med turveiutvalget i Oslo og Omland Friluftsråd, se vedlegg 5.

Fisk i alle vassdrag

For Lysakerelvas nedre del har fagrådet ved Sollerudstranda skole fått midler til biotopforbedrende tiltak fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Tegninger er sendt NVE for godkjenning.

Oslo Elveforum har under byggeperioden gitt Statens Vegvesen råd til nå ferdiggjort fisketrapp i Mærradalsbekken og til terskler bygd i kulverten som renner under Ring 3, samt tilpasset enkelte elementer før ferdiggjøring.

Ved Holmenbekken har Oslo Elveforum deltatt på befaring i kulverten hvor bekken renner under Ring 3 og ned i Øvre Smestaddam. Et par enkle terskler vil gi ørret muligheten til å vandre for gyting.

I Akerselva ble habitatsforbedrende tiltak gjennomført i samarbeid med Midgardsormen. Fisketrapp er ferdigstilt og virker tilfredsstillende slik at gyteområder ble tatt i bruk høsten 2014.

For Hovinbekken har det vært møte med BYM ang. planene for forlengelse av bekken fra Tiedemannsparken og ned langs Gladengveien.

I Ljanselva har kulverten på Hauketo blitt befart og det er tegnet forslag til fisketrapp og terskler for å sikre fiskens frie vandring. Det er funnet edelkreps i elva.

I Østensjøvannet gjennomførte UiO høsten 2014 en undersøkelse om fiskebestanden forut for nytt utløpssystem.

Kamp mot forsøpling

Dette er et problem med ulik status for hvert enkelt vassdrag. Spørsmålet er reist for politiske myndigheter med jevne mellomrom. Utfordringen er der og det er mange veier til å nærme seg dette på. Dette ble også tatt opp på vårt høstmøte med de kommunale etatene hvor temaet var forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av byens vassdrag. Hvem gjør hva, og hva kan frivillige organisasjoner gjøre? Dette fagmøtet tok opp begrepsavklaring, ansvarsforhold, bestilling av skjøtsel, prioriteringer, rammer og spesielt er Oslo Elveforum interessert i hva slags oppgaver elvegruppene kan påta seg og om det finns tilskuddsordninger for dette engasjementet. Skjøtselsamarbeid med etater og ulike aktører ønskes utviklet. Dette er et hovedtema som Oslo Elveforum videre vil belyse i et bredt anlagt seminar i 2015.

Blågrønn hovedstad med barn og unge!

En hovedoppgave for Oslo Elveforum retter seg mot byens befolkning, særlig barn og unge. Oslos blågrønne struktur som element for trivsel og glede i nærmiljøet er viktig. Vi ønsker å inspirere flest mulig barn, unge og voksne til å engasjere seg i et ”lokalt eierskap” gjennom elveadopsjon og lære om elvenes betydning.

«**Med barn og unge langs Osloelvene**» har vært Oslo Elveforums sentrale motto i arbeidet rettet mot barn og unge i skole og barnehage siden 2001. I samarbeid med Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) om ”Læring i Friluft” har vi etablert en utstyrsbase for friluftsliv og naturkunnskap på Sagstua ved Ljanselva. Sagstua er flittig brukt som samlingssted for barnehager, skoleklasser og ulike voksengrupper.

Oslo Elveforum har et svært godt samarbeid med Rusken, ikke minst i forbindelse med at skoler adopterer elver og bekker. Skoler som adopterer, vil verne vassdraget ved å *oppleve og bli kjent med natur- og kulturverdiene, ta hensyn til planter, dyr og kulturminner og melde fra om ulovlig forurensning og holde vann og strandkanter fri for søppel*. 53 skoler har nå adoptert et vassdrag i Oslo og fått tildelt sitt område.

Uranienborg skole adopterte Frognerelva 4. April der alle skolens 700 elever og lærere var samlet. Skolen tar ansvar for Frognerelva fra Frognerdammene til utløpet i Frognerkilen. Elever fra skolen vant sin klasse i Levende vassdrag-konkurransen i 2013 – bidraget kan sees på www.levendevassdrag.no. Uranienborg skole har forbilledlig lagt inn undervisning om elva på alle trinn.

Akerselva Miljødager ble arrangert i tilknytning til Ruskenaksjonen i Oslo våren 2014 med et givende samarbeid mellom Rusken, Hønselovisas Hus og Oslo Elveforum. Ida Fossum Tønnessen åpnet utstillingen ”Fra stinkende kloakk til fisk og fuglesang” i Hønselovisas hus som varte fra 1. mars til 4. mai. Trine Johnsen var Oslo Elveforums prosjektmedarbeider i planlegging, tilrettelegging og gjennomføring og fikk med adopsjonsskoler som deltok under Miljødagene: Ila skole, Sagene skole og Bjølsen skole.

Bjølsen skole adopterte Akerselva og fikk tildelt strekningen fra Myra til Sagene-dumpa. Ordfører Fabian Stang var tilstede og holdt tale under tildeling der adopsjonsbrev ble underskrevet. I forkant hadde 90 elever fra de tre skolene ryddet sine strekninger langs Akerselva fra Kuba til Bjølsendumpa – og Oslo Elveforum bisto.

Oppsal skole adopterte Østensjøvannet og Ulsrudbekken 18. desember med over 400 elever og lærere tilstede. Skolen skal arbeide med Bekkasinmyra, Ulsrudbekkens nedre del og området nær Oppsal terrassehus. Hele området rundt Østensjøvannet er nå dekket av de 7 skolene som har inngått adopsjonsavtaler.

Lambertseter videregående skole – prosjekt om hvordan global oppvarming påvirker deres nærmiljø.

Miljøprosjekt Ljanselva har tidligere hatt prosjekter med Lambertseter Videregående skole og ble kontaktet da skolen hadde fått innvilget prosjektmidler knyttet til Den naturlige skolesekken. Prosjektet lagt til Alna denne gangen. 224 elever deltok i prosjektet sammen med sine lærere og syv personer fra Oslo Elveforum ble engasjert.

Elevene ble faglig forberedt gjennom geografitimene. Seminar ble avholdt på skolen der Oslo Elveforum ved Bo Wingård fortalte om Oslos elver, Tharan Fergus fra VAV om effekten ved åpning av lukkede bekker og harde flater som kan bli grønne, Cowi om infiltrasjon av vann i

bakken og hvordan dette avhenger av om bakken er dekket av vegetasjon eller asfalt og bygninger. Meteorologisk institutt presenterte klimaprognoser som tilsier hyppigere episoder med ekstreme nedbørsmengder, samt mer regn om vinteren.

Oslo Elveforum arrangerte vandring for lærere i forkant av ekskursjonen 26. og 27. mai 2014 med elevene langs Alna. I skolens sluttrapport står det bl.a.:

I evalueringen av prosjektet vil vi trekke fram ekskursjonen som særlig vellykket for læringsutbyttet. Det har stor verdi for elevene å komme ut og se ting «i virkeligheten, og ikke bare på bilder», som mange formulerte det. Grundig planlegging, med oppgaver på poster underveis var en viktig forutsetning for at vandringen ble vellykket. Seminaret ble nok av noen elever oppfattet som litt tungt, men vi mener likevel at det er nyttig for elevene å øve seg i å få informasjon på denne måten, som de vil oppleve i seinere studier og yrke. At elevene hadde denne teoretiske bakgrunnen, var også viktig for at de skulle få godt utbytte av ekskursjonen. Der ble elevene ledet til poster med utforskende elementer der de selv skulle oppdage

- i) hvordan tidlig urbanisering er knyttet til vannkraft
- ii) hvordan områdene langs elvene tildekkes, og hva slags bebyggelse som dekker elveområdene i dag
- iii) hvor det er bekker i rør og elver i kulvert
- iv) landskapselementer, og hvilke som fungerer som flomdempingsområder
- v) hvordan behovet for rekreasjonsområder for den urbane befolkningen kan dekkes samtidig som man forebygger flom.

En annen oppgave for elevene var å finne fram på kart til stedene vi besøkte.

Om Oslo Elveforum som ekstern aktør:

Oslo Elveforum har unik kunnskap om Oslo bekker og elver, og arbeider for å åpne for rennende vann som er lagt i rør. Oslo Elveforum har omfattende aktivitet rettet mot skoler, og har utarbeidet undervisningsopplegg som kan brukes i mange fag og alderstrinn.

Oslo Elveforum har også et stort og kompetent nettverk av ulike fagpersoner innenfor fagområdene vann og planlegging, både i det private næringsliv, universitet og høyskole, og i Oslo kommune.

Oslo Elveforum har deltatt i utviklingen av prosjektet gjennom møter med lærerne. De har bidratt med undervisningsmateriale (bøker) og formidlet kontakt med foredragsholdere fra sitt nettverk. De er også omvisere på ekskursjoner. Det totale bidraget er stort, og avgjørende for å gjennomføre prosjektet. Vårt prosjekt bidrar tilbake med et undervisningsopplegg for et nytt tema som kan bli en del av Oslo Elveforums skoleressurser. Prosjektet er basert på geografi, og bidrar til naturfag og norsk. Temaer som er berørt: Avfall og gjenvinning, biologisk mangfold, deltakelse og demokrati, energi, forbruk, ressurser og fordeling, friluftsliv og naturopplevelser, helse, interessekonflikter, klima, lokalhistorie og kulturminner, naturområder og vannressurser.

Levende Vassdrag

Levende Vassdrag startet i 2011 som en skolekonkurranse mellom skoler i Bærum og Oslo som sogner til Lysakerelva. Vi kalte konkurransen Lysakervassdragsprisen, og finalen ble holdt i Oslo Rådhus. Konkurransen var vellykket, og vi utvidet den til å omfatte alle grunnskolene (barne- og ungdomsskolene) i Bærum og Oslo. I 2012 ble finalen holdt i Oslo Rådhus, og i 2013 i Bærum Rådhus.

I 2014 utvidet vi begrepet Levende Vassdrag til å omfatte mange aktiviteter om vann og vassdrag: Undervisning, forskningsoppdrag, feltundersøkelser, kurs for lærere og skolekonkurranse. Se mer om Levende Vassdrag på nettsidene www.levendevassdrag.no

Med midler fra Den naturlige skolesekken, supplert med sponsorinntekter, har vi i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd utviklet undervisningsopplegget. Vi har vurdert og revidert eksisterende vassdragsrelatert undervisningsmateriell og lagt det ut på nettsidene. Her finner man også beskrivelser av Oslovassdragene. I samarbeid med Universitetet i Bergen og Bergen kommune har vi utarbeidet opplegget for forskningsoppdrag og feltundersøkelser.

Undervisningsetaten i Oslo kommune er en god samarbeidspartner når det gjelder å markedsføre Levende Vassdrag overfor Osloskolene. Rusken er en betydelig bidragsyter slik at vi kan få skolene til å interessere seg for forskning og undervisning i sine nærvassdrag, og å få dem til å delta i konkurransen.

Til 2015-konkurranse har vi igjen invitert alle barne- og ungdomsskolene i Bærum og Oslo. Finalen holdes 18. juni i Oslo Rådhus.

Fagmøter

Oslo Elveforum inviterer sakkyndige fra den blågrønne sektor til å holde innlegg på fagmøter om temaer som berører vassdrag. Inn lederne formidler på denne måten viktig og oppdatert informasjon fra sine fagfelt.

Innleggene er som regel fylldig gjengitt i møtereferater på våre hjemmesider. Vi anbefaler at særlig interesserte leser stoffet der. Les mer på www.osloelveforum.no

Vårmøte – Årsmøte

Oslo Elveforum - vårmøte/årsmøte mandag 2. juni 2014 ved Bjerkedalen park, vertskap ved Hovinbekk-gruppen.

Deltakerlisten omfattet 20 representanter fra Oslo Elveforum, to fra Klosterengas Venner, en fra Bymiljøetaten og to representanter fra Bydel Bjerke.

Befaring. Arkitekt Sidsel Andersen tok deltakerne med på en tur langs den 300 m lange nyåpnede Hovinbekken og rundt dammen.

Bjerkedalen park. BU-leder Steinar Andersen ønsket velkommen til Bydel Bjerke og fortalte om hvordan bydelen tok byrådserklæringen fra 2000 på alvor, kjøpte dammen (tidligere isdam), og tok ansvar for en totalrenovering av området med høy grad av lokal involvering. Oslo Elveforum og Hovinbekk-gruppen har hatt stor påvirkningskraft for at Bjerkedalen park nå fremstår som et blågrønt drag.

Tverrfaglig samarbeid. Ida Fossum Tønnessen leste opp en hilsen fra Tharan Fergus, der hun orienterte om det gode tverrfaglige samarbeidet, og arbeidet med å lage en handlingsplan for gjenåpning av bekker og elver.

Gjenåpningsprosjekter. Karsten Sølve Nilsen fortalte om de mange gjenåpningsprosjektene langs Hovinbekken nedstrøms Bjerkedalen Park. Han understreket at Hovinbekken har det største gjenåpningspotensialet blant Oslos vassdrag, og mange realiserbare åpningsprosjekter. Hovinbekken skal åpnes helt ned til Middelalderparken! Hovinbekken er en identitetsmarkør for Oslo by, siden det var langs Hovinbekken at bygrensen gikk i middelalderen.

Heftet *Hovinbekken – En før og nå-vandring langs det gamle bekkefarete*, utarbeidet av Karsten Sølve Nilsen, ble delt ut.

Strategiplanen og arbeidsprogrammet for 2014 ble gjennomgått av Bo Wingård. Våre mål er ambisiøse, men vi må mange ganger tilpasse handlingsplanene til dagens virkelighet med begrensede ressurser og arbeidskapasitet.

Høstmøte – fagmøte

Oslo Elveforum holdt høstmøte/fagmøte d. 19. november 2014, Hønselovisas Hus, Sandakerveien 2. Deltakerlisten viste at 27 stykker var til stede.

Tema for fagmøte var *forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av byens vassdrag. Hvem gjør hva, og hva kan de frivillige organisasjoner gjøre?*

Forsøpling, strategiplan og problemstillinger. Det ble holdt innlegg av leder Ida Fossum Tønnessen om ulike aspekter ved skjøtsel og arbeidet til Oslo Elveforum. Hva skjer når det bestilles skjøtsel? Hvordan avveies det mellom gjengroing og biomangfold? I 2013-14 har Oslo Elveforum jobbet med kartlegging av behov for rydding, i 2015 skal det holdes fagseminar om kampen mot forsøpling.

Ulike rammer. Kjetil Lønborg Jensen (Bymiljøetaten) holdt opplegg om det urbaniserte og det urørte som ytterpunkter for skjøtsel og om de ulike rammer som gjelder: økonomisk, bemanning, lovverk.

Ansvarsfordeling. Tharan Fergus (Vann- og avløpsetaten) holdt innlegg om samarbeid og ansvarsfordelingen mellom Bymiljøetaten og Vann- og avløpsetaten.

Organisering i Bymiljøetaten. Roar Kristian Hunstad (Bymiljøetaten) holdt innlegg om etatens organisering og redegjorde for hvordan naturskjøtsel i Oslo i høy grad drives ved kontrakter med entreprenører

Samarbeide mellom etater og eksterne entreprenører. Representanter for Bymiljøetaten uttrykte at det fra kommunen ønskes mer løpende skjøtsel og det prøves å få (bedre) dialog med ulike aktører. Oslo Elveforum mener det er vesentlig at problematikk i slikt samarbeid løftes opp på politisk nivå og at det stilles tydelige krav til entreprenører.

Samarbeide mellom etater og Oslo Elveforum/frivillig-grupper. Elvegrupper har mye erfaring som gjerne deles. Representanter fra Bymiljøetaten orienterer om at etaten formidler tilskuddsmidler for skjøtsel. Bymiljøetaten ønsker mer praktisk samarbeid om ryddedugnader og ønsker å delta mer på befaringer med relevante grupper for å gi retningslinjer og råd. Det

ble på fagmøtet fremmet et gjensidig ønske om å opprette en kommunikasjonslinje mellom Oslo Elveforum og Bymiljøetaten, to planleggingsmøter i året ble foreslått.

Praktiske handlingsplaner. Oslo Elveforum mener at forvaltningsplaner ikke bør være for store og kompliserte, de bør være konkrete og inneholde ansvarsforhold. Det fremmes også ønske fra Oslo Elveforum om mer åpenhet om anbud og kontrakter med entreprenører. Det har tidligere noe suksess med samarbeid mellom elvegrupper og Bymiljøetaten om konkrete kampanjer.

Vassdragene og kommunens administrasjon

Administrasjonen av elver, bekker, vann og vassdrag er etter sin natur tverretattlig og omfatter så vel spørsmål om byplanlegging og vern av vassdragenes kantsoner mot uvetting utnyttning. Viktige stikkord her er friluftsliv, plante og dyreliv/biologisk mangfold, vann og vannrensing, overflatevann og flomdemping, helse, tilgjengelighet, samferdsel, vedlikehold, sikring og innkjøp av friluftsarealer. Innfasing av befolkningens ønsker og engasjement i viktig områder for trivsel i felles nærmiljø må sentralt med i planleggingen.

SaFoVa (Samarbeidsforum for vassdrag i Oslo)

Vi anser det tverretattlige **SaFoVa** som et viktig og nyttig strategisk instrument, vel og merke dersom ledelsens resultatforventninger er tydelige. Det er en strategisk sentral instans i arbeidet for å inspirere til et mer innsiktsfullt og tverrfaglig samarbeid om Oslovassdragene.

I **SaFoVa** deltar berørte kommunale etater, foruten de frivillige Oslo og Omland Friluftsråd og Oslo Elveforum. Organet ledes av Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og møtes 4 ganger i året. Oslo Elveforum har også i 2014 vært en pådriver i utvalget i et meget godt samarbeid med de kommunale og i noen grad statlige organene.

Det er vårt inntrykk at den tverretattlige samlingen om byens blågrønne miljø som **SaFoVa** representerer, har betydd mye for kommunens arbeid med å gjenskape byens blågrønne struktur. **SaFoVa**s møter sirkulerer nå mellom de berørte kommunale etater. Dette synes å bidra til økt nærhet og vitalitet omkring de aktuelle utfordringene.

Også i 2014 har Oslo Elveforum brukt sjekklisten fra **SaFoVa** i sitt informasjonsarbeid overfor utbyggere, arkitekter og entreprenører. Sammen med lokale elvegrupper og venneforeninger gir vi innspill til planleggere eller tar kontakt med utbyggere og faginstanser tidligst mulig i prosessen. Gjennom slik proaktiv virksomhet fungerer Oslo Elveforum både som en konstruktiv vaktbikkje og inspirator. Vi erfarer at listen har vært til god hjelp. Vi viser ellers til Fakta-ark om kantvegetasjonen lagt ut på Bymiljøetatens hjemmeside høsten 2012.

Saker som Oslo Elveforum har tatt opp i SaFoVa i 2014 inkluderer vannkvalitet i Lysakerelva og sidebekker, kvalitet av turvei langs Ljanselva og Hoffselven, gjengroing av Bjørnebodammen (Hoffselva), beverpåvirkning av Ellingsrudelva, mangelfullt samarbeid mellom Bymiljøetaten og Plan- og bygningsetaten i byggesaker, problematisk linjebeskjæring av Hafslund Nett, slamproblematikk i Holmendammen (Hoffselva), Høringsuttalelser ved plan og byggesaker langs Akerselva (spesielt viktig er saker knyttet til Østfoldbanen), fisketrapp i Mærradalsbekken, samt seminar om drift- og vedlikehold av grøntområder.

SaFoVas neste, store initiativ bør bestå i å bidra til å få fram en gjenåpningsguide, en veileder, der en samler de vesentligste bestemmelser og retningslinjer som angår vern, rehabilitering og gjenåpning av vassdrag, herunder nærmere regler og retningslinjer for lokal overvannsbehandling og flomdemping i en tid preget av klimaendringer.

Oslo kommunes aktive holdning til rehabilitering av Oslovassdragene

Et hovedpoeng må være å understreke at gjenskapte vannmiljøer i byområder forutsettes å gi opplevelsesverdier som minner om det opprinnelige vassdraget. Der kanal og bassengløsninger av spesielle grunner velges, bør en sørge for å supplere med grønne planter og steiner som bidrar til estetikk, biologisk mangfold, strømninger og bevegelse i vannet.

Rehabiliteringen av Oslovassdragene er et felles ansvar for mange etater og institusjoner.

Samarbeidet mellom de berørte etater har i den senere tid vokst seg sterkere i takt med stadig økende utfordringer. Bystyrets mål om å «gjenåpne byens elver der det er mulig» markerer intet mindre enn et historisk løft, der en setter nye, krevende mål om en bærekraftig miljøpolitikk. Ca. 2/3 av opprinnelige 300 km bekker og elver er overdekket.

Også for 2014 er det grunn til å gi anerkjennelse for Oslo kommunes aktive holdning til rehabilitering av Oslovassdragene. Kommunale planer og tiltak viser at kommunen mener alvor i arbeidet med å rehabilitere og gjenåpne Oslos elver og bekker. Vi tenker spesielt på Alna gjennom helhetsplan for Groruddalen med et lovende oppstartprogram som også forutsetter åpen elv gjennom Kværnerbyen og Lodalen fram til Middelaldervannspeilet.

Vi nevner også det store arbeidet med planer for Hovinbekken i områdene Økern, Teglværkstomta, Ensjø og Klosterenga, og planene for bekkeåpning som del av utbyggingen i Gaustadbekkdalen sør og nord. Vi noterer oppstartingen av arbeidet med en vannbruksplan for Lysakerelva i et samarbeid mellom Bærum, Ringerike og Oslo kommuner som et positivt, nødvendig og etterlengtet tiltak. Mens arbeidet med planer gikk for høytrykk også i 2014 begynner vi å se arbeid i marken.

Hovinbekken hvor deler nå er åpnet er et godt eksempel og vil bli ytterligere forsterket i 2015. Vi kan godt forstå behovet for en tidkrevende planlegging i forbindelse med den historiske omlegging av Oslos elvepolitikk, men vi håper at 2015 vil sette tydeligere spor i marken. Hovedinntrykket ved avslutningen av 2014 er at Oslo bystyres budsjett for 2015 avspeiler en klar vilje til å gjenskape det blågrønne årenettet fra Marka til Fjorden.

Bydelsplan

Bydelenes engasjement i den blågrønne sektor bør aktiveres. Vi mener at de bør kunne bidra sterkere til å samle krefter om vedlikehold, vern og bruk av friarealer generelt og vassdragene spesielt.

Interkommunalt

Nyere krav om en helhetlig behandling av hvert vassdrag, jfr. bl.a. EUs vanndirektiv (Vannforskriften), utfordrer til interkommunalt samarbeid. Vannplanarbeidet med Lysakervassdraget som nå samler kommunene Ringerike, Bærum og Oslo, krever ny gjennomtenking av forvaltningsmåten. Dette vil også berøre grensevassdraget Ellingsrudelva og muligens også Gjersjøelva.

Stilt overfor denne omfattende virksomhet, kan en fristes til å stille spørsmålet om Oslo for noen år fremover vil få behov for å etablere en spesiell gjennomføringsenhet og en pådriverenhet for gjenåpning av vassdrag med turstier og publikumsåpne kantsoner. Vi lar denne utfordring stå som et hovedønske og en anbefaling fra Oslo Elveforum til de politiske partier i 2015.

Arbeidet med EUs vanndirektiv med oppfølging av vannforskriften, har virket som en god utfordring. I løpet av 2014 har samtlige elvegrupper/foreninger lagt fram en samlet fremstilling av aktuelle ønsker for å bringe overvannet i Oslovassdragene opp til en akseptabel kjemisk og økologisk tilstand innen 2021. Bidraget fra syv berørte elvegrupper er lagt inn på nettet under Oslo vannområde (tidl. Bekkelagsbassenget vannområde), mens bidragene fra Lysakerelva, Gjersjøelva og Ellingsrudelva som hører til under andre vannområder, finnes på Oslo Elveforums hjemmeside.

Oslo Elveforum peker også på at tiden snart er inne til å samle kreftene og arbeide frem en samlet mulighetsbeskrivelse for Oslos vassdragsmiljø. Vann og Avløpsetatens «**Hovedplan for avløps og vannmiljø 2013-2030**» vil være et viktig dokument i tiden fremover.

ÅRSMELDINGER FRA ELVEFORENINGER OG - GRUPPER

Akerselva

For MAV er det fortsatt et hovedpunkt å arbeide for å bevare dalgangen og elva som en blågrønn lunge, slik hensikten var med **Akerselva Miljøpark** som ble opprettet i 1990 og slik føringen er i **Verneplan for vassdrag** som Akerselva inngår i. Da Akerselva miljøpark har 25 årsjubileum i 2015, bør vi vurdere å arrangere en feiring. Det kan være aktuelt å invitere tidligere miljøvernminister Sissel Rønbeck som var initiativtager til Miljøparken og som vokste opp på Sagene.

Plansaker

Det har også i år vært flere nye plansaker som vi har uttalt oss om, samtidig som vi har fulgt opp noen eldre. Som vanlig har vi i tillegg studert en del andre planer som har vært lagt fram for å forsikre oss om at de ikke berører elva.

Nye plansaker i 2014 var:

Treschows gate 16 (Lilleborgsaken ved Bentsebrua),

Sannergata 3 (utt. 3. februar sammen med OE til ARCASA arkitekter) ,

Mølleparken 4,

I øvre del av Nydalen, i de gamle industribygningene på begge sider av Akerselva hadde vi to reguleringssaker, Gjerdrumsvei 10 B, C og E og senere Gjerdrumsvei 12.

Den første saken protesterte vi sterkt mot, der var det bl.a. foreslått å bygge tre-fire såkalte punkthus på 10-12 etasjer som studentboliger, noe som fullstendig ville punktere det flotte industriområdet på vestsiden av Akerselva. I den andre saken var det bare snakk om endret bruk av den store industribygningen i Gjerdrumsvei 12 – dette hadde vi ingen innsigelse til.

Sagveien 21 (utt. 6. august)

Kommuneplanen (utt. 29.mai).

I tillegg har vi sammen med OE uttalt oss til planene nederst i elva ved Oslo S.

Klorutslippet og oljeutslippet

Dette er tidligere omtalt i årsmeldingen for 2011, 2012 og 2013. Forholdene i Akerselva bedret seg betydelig i løpet av 2013 og 2014 og elva er nå frisk, men det er ennå ikke lov å fiske der.

Diverse

MAV deltok som vanlig med stand på Miljøtorget på Bydel Sagenes årlige bydelsdag i mai og fikk som vanlig en håndfull nye medlemmer. På vår stand på Elvelangs i fakkellys 25. september fikk vi kun ett nytt medlem, noe som trolig skyldes at folk gikk tett på hverandre pga det store antallet. Vi har også vært til stede på mange andre arrangementer om naturvern, friluftsliv og vassdrag, og som enkeltpersoner driver to av styremedlemmene med guiding langs elva. Vi besøker også tidvis foreninger for å fortelle om elva.

Alna

Huken

Det er nå avklart at Huken stenges senest ved utgangen av 2018. Dette forutsetter at Fylkesmannen gir tillatelse til fortsatt drift. Bostyret har måtte fremme en ny søknad. Det er en dårligere situasjon enn vi hadde før konkursen i Oslo Vei. Samtidig er det heller ikke lenge siden Huken hadde planer om voldsomme utvidelser der steinbruddet skulle sprengte seg gjennom nesten hele Lillomarka.

Det er nå utarbeidet planer for åpning av bekk, planting av trær og tilrettelegging for aktiviteter i steinbruddet fra 2019, og forarbeider skal starte før stengingen.

Terminalen

Åpen Alna forbi terminalen er en tapt sak. Vi har fremmet et forslag om turvei i utkanten av Alfaset kirkegård, for å få en mulighet til å komme rundt den asfaltørkenen som nå bygges. Dette forslaget er lagt frem for byutviklingskomiteen, uten at vi foreløpig har sett noen resultater av det.

Arrangementer

I mai ble det gjennomført en dugnad i Svartdalen.

Som vanlig ble det gjennomført lysvandring langs Alna i september. Vi har hatt en befaring for å finne ut om Bodalsputten eller Nordre Aurvannspalten er Alnas fjerneste kilde. Konklusjonen ble at Bodalsputten antagelig ikke er en kilde, selv om den ligger i nedbørsområdet. Det er et våtmarksområde der det tross grøfting neppe renner vann fra Bodalsputten.

Bekkeåpning

Julsbergbekken har blitt gjenåpnet over en lengre strekning i forbindelse med utvikling av Bygger'n aktivitetspark på Haugenstua. Dette er en svært positiv utvikling.

Samtidig kan det være verdt å nevne at vi i løpet av de siste årene har mistet følgende tidligere åpne bekker:

- Kjelsrubbekken
- Gren av Abildsøbekken på Ryen
- Gren av Simensbråtbekken på Kværner
- Linderudbekken

Det er altså ikke på noen måter bare positive nyheter, selv før en forventet lukning av selve Alna ved Terminalveien.

Gjenåpning mot fjorden

Forøvrig viser vi til egen rapport fra Oslo Elveforum for AHA, der det fremkommer nye muligheter for gjenåpning av Alna fra Kværner til fjorden.

Frognerelva

Det er en prosess for å etablere en elvegruppe. Det har blant annet vært elvevandring og åpent møte som forberedelse til en egentlig etablering av en elvegruppe.

Hoffselva

Naturkart

«Naturkart for Hoffselven» av Hilde Friis Solås i Naturvernforbundet i Oslo og Akershus kom endelig ut i vår og ble lansert 1. september, i godt vær med glade barn fra 3. trinn på Smestad skole, og en 10-12 voksne.

Det er blitt en lekker trykksak som særlig tar for seg plante- og dyrelivet langs den sentrale delen av vassdraget fra Holmendammen til Hoff gård. Heftet er spesielt ment til undervisning i skolene, men alle som er interessert i natur og lokalmiljøet vil finne mye interessant der. Naturkartet er sponset av: Ullern Bydel, Sparebankstiftelsen, Xellia Pharmaceuticals, Hafslund og Hegnar Media.

Skoleadopsjon

Smestad skole har valgt at det er elevene på 3.trinn som adopterer elven nedstrøms fra Ring 3. I forbindelse med lanseringen av naturkartet var vi i positiv dialog med de seks lærerne på trinnet. Det er særlig i naturfag og matematikk (mengdelære, særlig) at lærerne kan bruke vannveiene i undervisningen. Gjennom adopsjonsordningen har skolen forpliktet seg til å oppleve og bli kjent med natur- og kulturverdiene, ta hensyn til planter dyr og kulturminner og å melde fra om ulovlig forurensning og holde vann og strandkanter fri for søppel.

Vannmiljø

EU-prosjektet TRUST med modellberegninger for å håndtere overvann i Hoffselvvassdragets øverste del går sin gang. Vann- og avløpsetatens «Hovedplan avløp og vannmiljø 2013 – 2030» sier også at Hoffselvvassdraget oppstrøms Holmendammen er høyt prioritert når det gjelder å forbedre overvannshåndteringen.

Tursti

Vi ønsker oss fortsatt en sammenhengende tursti fra Kyststien i Bestumkilen langs Hoffselven og Holmenbekken til Smestad, med forbindelse videre oppover. Hans Fredrik Horn fikk trykket en beskrivelse med historiske innslag av turen i Vinderen Historielags blad nr. 3/2014. Sent i høst kom porten i gjerdet rundt Karenslyst båtopplag på plass. Neste skritt blir å få turstien skiltet og merket, fra Smestad til Bestumkilen.

Økonomi

Siste betaling på naturkartet er gjennomført. Vi har brukt noe av tidligere bevilgede midler til benken ved Dronningfossen. Sent på året fikk vi et tilskudd fra Sparebankstiftelsen DNB på kr 50.000 til spesifiserte prosjekter som ikke er påbegynt ennå. Regnskapet viser en egenkapital på 102 194 kr.

Hovinbekken

Høringer

- 02.05.2014 **VPOR Løren og Økern.** Høringsuttalelse til PBE vedrørende åpningsplaner for Refstadbekken hvor vi ber om en naturlig utforming av dam i Hovinparken og mest mulig åpning av bekken oppover mot kildedammen ved Bjerkebanen. Adopsjonsordning for Løren skole foreslås.
- 30.05.2014 **Kommuneplan for Oslo, Oslo mot 2030.** Uttalelse til Byrådsavd. for finans. Påpeking av Hovinbekken som betydelig historisk identitetsfaktor for Oslo som

by, og åpningstiltak i den forbindelse. Tiltak og ivaretagelse for hele bekkeløpet med hensyn til badevannskvalitet, skjøtsel og fisk. Åpning av Refstadbekken.

Bjerkedalen park

Parken med 300 meter bekkeåpning og badedam ble åpnet i oktober 2013, men allerede tidlig på året 2014 var det observert så store kloakkutslipp i bekken og badedammen at kommunen måtte sette opp skilt med tekst ”Badning frarådes”. Dette til stor skuffelse for alle dem som allerede med stor glede hadde tatt dammen i bruk, og som fikk hele badesesongen ødelagt.

VAV har funnet og utbedret lekkasjer på oversiden av Trondheimsveien, så vi får håpe at vannkvaliteten i dammen blir god nok til at det blir mulig å bade der – helst sommeren 2015. Ellers gjør det åpne bekkeløpet, den nye vegetasjonen og gode spaserveier parken til et populært utested for områdets beboere i alle aldre. Frivillige har i samarbeid med bydel Bjerke sørget for skøyteis på lekeområdet, og skøytebanen har vært i flittig bruk av foreldre og barn.

Paviljongen med kafédrift er ennå ikke kommet i gang, men etter noen kompletteringsarbeider i 2014 er kontrakt med drifter nå skrevet for åpning i mai 2015. Oslo Elveforum ved Hovinbekkgruppen hadde æren av å bli første bruker av paviljongen til sitt årsmøte 2014.

Arrangementer

Arrangementene som Hovinbekkgruppen medvirker i som medlem av Friluftslivets samarbeidsutvalg i bydel Bjerke (FSU) ble i år utført med stor publikumsdeltagelse, noe som ikke minst skyldes at Isdammen er ferdig restaurert. Vinteraktivitetsdagen på Isdammen er særlig populær for barnefamilier med skirenn, aking og rappeling for barna. Høstarrangementet samlet også mange barnefamilier med terrengløp etter poster, rappeling og kanopadling.

Bekkevandringen i september startet med rundgang og orientering i Bjerkedalen park og endte med bålkos og trekkspill på Isdammen. Underholdning og kulturinnslag også underveis.

Ny publikasjon om Hovinbekken

Heftet ”Hovinbekken. En før og nå-vandring langs det gamle bekkefaret”, redigert av Karsten Sølve Nilsen, kom ut i mai 2014 med støtte til utgivelsen fra VAV og bydel Bjerke. Det er en fortelling om hele bekkeløpet fra fjorden til marka som både tar for seg Hovinbekkens historie og dagens tilstand med de nærmest eventyrlige åpningsprosjektene som Oslo kommune har for dette vassdraget. Heftet er rikt illustrert og har et kart utarbeidet i samarbeid med VAV.

Hjemmeside

Hovinbekkgruppens hjemmeside har fått nytt domene: www.hovinbekken.org
Webmaster er Trond Gunnar Rasmussen

Mærradalsbekken

Mærradalsbekken har sine øverste kilder i Voksenåsbekken. Den renner dels åpen, dels lukket i villahager ned gjennom brattlendet vest i Holmenkollåsen og Voksenlia mot det århundregamle jordbrukslandet til Voksen gård. I det fine edelskogområdet ved Bogstad camping kommer Voksenbekken inn fra Ankerveien. En hyggelig turvei følger bekkeløpet videre sørover til Jarbakken i Hovseterdalen, der bekken forsvinner i en rist og er lukket ca.

800 meter videre. Historisk BLÅ LISTE viser at det her også kommer to lukkede sidebekker fra øst, Grinibekken og Jarbakkbekken, som kan bli vurdert for gjenåpning.

Gjenåpning – et ønskemål

I Hovseterdalen lå seteren til Hoff (Hov) gård og flere husmannsplasser inntil utbyggingen av Hovseters boligblokker i 1970-årene. Bekken ble da lukket med utgravde masser derfra, og omgjort til et grønt friareal med balløkker og skibakker og en god turvei. Bekken renner fortsatt like under grønnsværet, og Mærradalsgruppen i Oslo Elveforum ønsker å få gjenåpnet hele eller deler av bekkeløpet gjennom Hovseterdalen. Sammen med Røa bydel og Røa Vel engasjerte de landskapsarkitekter som i 2002 utarbeidet rapporten *Hovseterdalen – "Skisse for natur- og miljøpark"*. Den bygger bl.a. på en idéskisse fra 1998 om en helhetsplan for Hovseter med tanker om en økologisk sone i Hovseterdalen.

Oslo bystyre har vedtatt at bekker og elver som i dag ligger i rør, skal gjenåpnes der det er mulig, og har utarbeidet følgende dokumenter:

- Byøkologisk program 2011 – 2026, kommunens miljøpolitikk, legger blant annet vekt på gjenåpning av elver og bekker, samt lokal overvannshåndtering.
- Kommuneplan for Oslo: Grønnstrukturplanen – hvor det står nedfelt at elver som kan åpnes skal åpnes.
- EUs vanndirektiv – Vannforskriften.

Vann og avløpsetaten er nå i gang med å utrede muligheten for å gjenåpne 800 meter av Mærradalsbekken som en del av en omfattende renovering og ombygging av ledningsnett i dalen. I den forbindelse vil det lages et forprosjekt som skal sendes til 30 Byråden for fremleggelse til politisk behandling 2015, og med mulig gjennomføring i 2016.

Røa Vel vil arrangere et folkemøte om evt. gjenåpning for å få belyst sider for og imot.

Samtidig vil kommunen jobbe med planarbeid utover våren 2015. Lokalpolitikere i Bydel Vestre Aker støtter prinsipielt at Mærradalsbekken skal frem i lyset igjen.

Kapasitetsutvidelse av strømmettet

Bekken går skjult under Østeråsbanen og Sørkedalsveien og starter sitt åpne løp gjennom Mærradalen, her med en frisk foss. Dalen har bratte lier og en rik vegetasjon velkjent av botanikere. En turvei følger bekken ned til Ring 3 og Radiumhospitalet. Den øverste delen går under kraftledninger som ikke har vært i drift på mange år. Nå har imidlertid Statnett flagget behov for kapasitetsutvidelse av strømmettet og trukket traséen gjennom Mærradalen frem som et mulig alternativ. Dette vil innebære nye og større master noe som beboere i området har engasjert seg sterkt i for å forhindre. Det ble avholdt et folkemøte om saken på Hovseter skole den 16. januar 2013 i regi av Røa Vel.

Vedlikehold av turvei

Turveien videre fra Huseby og ned til Ring 3 og Radiumhospitalet har tidligere vært belyst, men dette ble koblet ut for mange år siden. Turveien ble oppgradert med nye, flotte broer for noen år siden, og deler av turveien har nylig fått et lag med grus. Det er også lagt ned dreneringsrør under veien et par steder i lysløypedelen, men det er fremdeles stort behov for bortledning av vann enkelte steder for at turveien skal gi god bruksglede.

Fisketrapp

Gjennom røret som går under Ring 3 er det i 2014 bygget en fisketrapp i regi av Statens veivesen.

Åpen langs villahager

Mærradalsbekken er lukket under Ring 3 og åpen igjen langs villahager på Ullern, Abbediengen og Bestum. Her er det de siste årene kommet nye villaer både oppå og helt inntil bekken. Dette bidrar til at den i sin tid påtenkte sti mellom Ring 3 (Ullernchauséen) og St. Edmunds vei nå er umulig å gjennomføre, men bekken kan ses i en stor slukt der den krysser under St. Edmunds vei.

Dam som hadde historisk verdi

I den nederste delen av bekken, rett nord for E-18 (ved VAVs målestasjon), har det vært en ganske stor dam. Dette området er nå bygget igjen med et nytt forretningsbygg, og det er laget en kunstig dam, og området er helt privatisert.

Til slutt skjules bekken under E18 ved Maritim og renner ut i Bestumkilen.

Turvei for syklende og gående

I dag er det mange som bruker turveiene i dalen til og fra jobb. Og det er her, som andre steder hvor syklende og gående benytter er turvei, viktig at tilstrekkelig hensyn utvises. Alle syklistene oppfordres til å benytte ringeklokken til varsling om passering.

Miljøprosjekt Ljanselva

Sagstua/Barn og unge

Sagstua og området rundt, og de mange aktivitetene knyttet til, er vår mest vesentlige og krevende aktivitet. Barnehager og skoler er de største brukerne. Ny leieavtale for Sagstua er inngått med Oslo kommune, Bymiljøetaten (BYM) til 31.12.2018. Fortsatt verdifull støtte fra Nordstrand Rotary til drift av alarmanlegg.

Rydding langs elva

Vi har samarbeidet med 8 skoler om rydding langs elver og bekker. Vi oppsøker skolene og har gitt dem materiell og informasjon (elektronisk), samt at vi utfører borttransport av søppel. I år ca. 2,5 tonn

Rydding/stier/veier/oversvømmelse

Stor nedbør førte til at gangplanker måtte festes i Leirskallen og bro og trapp repareres i Urskogen. God hjelp fra ØX-gruppen. Tursti Munkerudsaga er ryddet og merket, og gamle skilt langs natur- og kulturstien er skiftet ut med nye. Ved hjelp av midler fra Bydel Nordstrand og betydelig egeninnsats, har vi laget en "Stille plass" med benk i Liadaleen. Vi samarbeider med Prinsdal Vel om et tursti/hageavfalls-prosjekt langs Prinsdalsbekken. Nye Lusetjern er et samarbeid med VAV. Tilbudsmateriale er sendt ut og det blir trolig anleggsstart i 2015.

Arrangementer og guidede elvevandring i løpet av året

26/1: Ake- og hestedag på Sagstua for barnefamilier (ca. 100 personer). Til sammen fem elvevandring. Tre med private foreninger/lag, en for Nordstrand bydel og en med ansatte i Vann og avløpsetaten.

Kurs om norsk friluftskultur for innvandrere er vellykket arrangert i form av forelesninger og naturvandring langs Ljanselva i juni og september med 90 kursdeltakere. Miljøprosjektet har stilt med 5 instruktører/forelesere. Gode tilbakemeldinger fra ledelsen ved Skullerud Voksenopplæring med ønske om fortsatte arrangementer. I løpet av de 5 årene vi har drevet dette prosjektet, har til sammen 450 innvandrerelevet fått et lite innblikk i hva som er norsk friluftskultur.

Trussel om lastebilverksted i Nordstrandveien 127 og salg av P-plass ved Sagstua førte til møte med BYM, EBY og Kreftforeningen 3. november. Viktig med oppfølging!

Oljeutslipp ved Hauketo 11. mars 2014 og ammoniakkutslipp fra energigjenvinningsetatens (EGEs) anlegg til Gjersrudbekken des. 2012. Fyringsoljeutslipp fra Ljabruhjemmet førte til at lense ble lagt ut raskt ved Hauketo, takket være en ”elvevokter”/varsler. Hun ble hedret med bok av Miljøprosjekt Ljanselva og fikk omtale i lokalavisen. Limnolog Arne Andersen undersøkte og laget rapport over bunndyrforholdene etter utslippet som heldigvis ikke har forårsaket ytterligere skader. Ammoniakkutslippet har ført til færre bunndyrarter, men livet er tilbake i elva. EGE har bevilget midler til finansiering av faunapassasje i Ljanselva/Hauketo. Hjalmar Eide (NJFF) har tegnet skisse til fisketrapp og laget kostnadsoverslag. Oslo kommune vil være byggherre, eier og driftsansvarlig. Miljøprosjekt Ljanselva er pådriver.

Anleggsarbeider Det foregår omfattende anleggsarbeider (Follobanen) i nedslagsfeltet til våre elver og bekker. Elvemiljøet er meget sårbart, og vi har stor oppmerksomhet mot det som skjer.

Aktive i Miljøprosjekt Ljanselva i 2014:

Arne Andersen, Asle Andresen, Leif Bertnes, Hjalmar Eide, Ida Elisabeth Nagell Hvoslef, Trine Johnsen, Åse Julsvik, Arne Lunde, Lars-Evan Pettersson, Rune Bille Rørvik, Sigmar Schurlien, Sverre Samuelsen, Helge Espen Viken, Hjalmar Eide, Evelyn Halleraker og Eva Samuelsen.

Lysakervassdraget

Lysakervassdragets venner har bak seg et år med laber aktivitet. Tre begivenheter: årsmøtet, en dugnad og merking av en natursti var summen av medlemsaktiviteter.

Etter årsmøtet holdt Kristin Vigander et kåseri over Lysakerelvas botanikk illustrert med sine egne flotte bilder. I årsmøtesalen var det også en utstilling av Harald Dyrkorns fotografier fra Lysakerelva.

Til en dugnad som ble holdt i midten av mai for å forbedre dreneringen langs stiene rundt Lysejordet ble det leid inn en minigraver og nye grøfter ble laget. Dugnaden fikk liten oppslutning fra medlemskapet, men publikum uttrykker sin verdsetting av de utbedrete forhold.

Det ble satt ut merker for poster langs en natursti rundt Lysejordet, og en brosjyre ble trykket opp. Dessverre ble mange merker fjernet innen få dager.

Samarbeid med skoler

I nydelig vær ble det holdt en meget vellykket skoletur fra Fossum til Jar for 150 elever fra 1. klasse på Nadderud v.g.s. En egen turbeskrivelse med 20 poster sammen med skilt langs turveien skal brukes av skolen også i fremtiden.

Enda flere skoler bruker Lysejordet til uteskole. Tæring på den omkringliggende skogen må forebygges ved at elevene gis prosjektarbeid som engasjerer dem.

Samarbeid med offentlige etater

Samarbeidet med Vannområdet Indre Oslofjord Vest, har vært eksemplarisk med både seminar og eget møte. Personalutskiftinger i Oslo ga mye bry ved avvikling av vår lenge planlagte dugnad.

Oslo kommune har utsatt å vedta KDP for vassdraget etter klager fra LvV.

Samarbeid med andre organisasjoner

Kontaktutvalg for Vel (KUV) i Oslo kommune og Røa Vels nettverk har vært nyttige samarbeidspartnere særlig som en forbindelse til Bydelspolitikere. I Bærum har Natur- og friluftsråd har gitt oss innpass i kommuneforvaltningen. Bærum Elveforum er LvV med å starte.

LvVs webside med daglige registreringer på vannføringen brukes fremdeles av Redningsetaten og av elvepadlere til å planlegge aktiviteter i Lysakerelva. I tillegg er ledningsevnedata utlevert til de ansvarlige for vanndirektivet.

Fire utgaver av Fódnytt (nr. 32, 33, 34 og 35) ble sirkulert i februar, juni, september og desember.

Samtlige nappekassene som var satt ut for to år siden er blitt ødelagt av hærverk og er nå demontert. Det er satt opp en ny kasse ved Lysejordet Grendehus hvor brosjyren om naturstien legges ut.

Medlemstallet ved årsskiftet var på 253 mennesker, en pen økning fra 2013.

Lysakervassdragets nedre del

Denne sesongen ble det solgt 41 fiskekort for den lakseførende delen av Lysakerelva. Det ble fanget mindre fisk enn vanlig på grunn av den svært tørre sommeren.

I fagrådet ble det bestemt å satse på utlegging av grus og stor stein for å forbedre forholdene for naturlig gyting. Hjalmar Eide fra NJFF laget en god plan for hvordan arbeidet skal gjennomføres. Denne ligger fortsatt hos NVE for behandling. Vi hadde tro på at tiltaket skulle bli gjennomført i 2014, men byråkratiet maler langsomt.

Skolen har fått tildelt fiskefondsmidler også dette året. Disse er øremerket oppgradering av klekkeriet og smoltregistrering. Det er derfor bestilt en smoltfelle som skal være klar for bruk våren 2015.

Stamfisket gikk svært godt i høst. Det var enkelt å fylle opp klekkeriet med kvoten på 20000 rogn. Flere av laksene hadde en vekt på drøye 10 kg.

Nytt for denne sesongen var kravet om opphavskontroll av stamfisk. Mange av elvene i østlandsområdet har hatt betydelige innslag av oppdrettsfisk, og myndighetene ønsker derfor å forsikre seg om at fisken som produseres i klekkeriene er ordentlig villaks. Vi sendte derfor inn skjellprøver fra vår stamfisk til analyse. Gledelig var det å få konstatert at laksen vår er skikkelig villaks!

Skolen fortsetter sitt gode samarbeid med arbeidslaget i elva, og håper at vi i 2015 endelig skal få fullført det nye fangstkammeret. Elevene har hatt gleden av bl.a å lære fluebinding av en av ildsjelene. Vi vil gjerne takke alle frivillige krefter som har hjulpet til med forvaltningen av Lysakerelva!

Østensjøvannet og Østensjøområdet miljøpark

Kulturlandskapspleie, skjøtselsarbeid og rehabilitering

Arbeidet med skjøtsel og landskapspleie er ytterligere intensivert. Rydding av øyene for trær og kratt ga synlige resultater i 2014, en tredobling av hettemåkebestanden ble registrert allerede i 2013. Videre er fremmede plantearter bekjempet i hele miljøparken.

Dugnadsgjengen og adopsjonsskolene har nedlagt innpå 2000 dugnadstimer i 2014.

Innenfor sine ordinære budsjetttrammer har BYM gjennomført slått av enkelte områder.

Vannregime

På 2015-budsjettet til Vann- og avløpsetaten ble det satt av midler til arbeidet med en forbedret utløpsmekanisme. *Eksisterende hevertoverløp erstattes med damluke og nytt lukehus bygges.* Arbeidet startet i desember 2014 og er ventet ferdig i mars/april 2015.

Utløpsmekanismen vil føre til bedre kontroll med vannstanden og redusere erosjonsutsatte bredder.

Østensjøvannet våtmarkssenter

Det tredje året som autorisert våtmarkssenter er passert og ny naturveileder, som den forrige, ble ansatt i halv stilling ved Østensjøvannet våtmarkssenter og halv stilling ved Lilløyplassen naturhus. Det har bl.a. blitt arbeidet med å tilby Oslo-skolene et lokalt tilpasset undervisningsopplegg om livet i vannet. Et overordnet avtaleverk med Oslo-skolene er inngått.

Fuglekikkerskjulet med tilknytning til omlegging av turvei

Fuglekikkerskjulet ved utløpet av Smedbergbekken som ble offisielt åpnet 12. oktober 2012 ser ut til å bli en suksess med godt besøk av barn og voksne. Som en oppfølging har Byrådet avsatt midler på 2015-budsjettet til flytting av turveien i regi av Bymiljøetaten. Omleggingen ble regulert i 2002, men det var først i 2014 at man har tatt fatt på detaljprosjektering og finansiering.

Fugleobservasjoner i 2014

I løpet av kalenderåret 2014 ble det rapportert 133 fuglearter ved Østensjøvannet. Rustand var ny art for vannet. Observasjonen av havørn var den andre gjennom tidene. Av andre mer sjeldne arter kan vi nevne bergand, dvergdykker, dvergmåke, fiskeørn, jordugle, ringgås, rosenfink, tyrkerdue og vendehals samt nesten alle relevante andearter som kan besøke vannet.

Informasjon, medlemsaktiviteter og høringsuttalelser

Østensjøvannets Venner har 2858 medlemmer fordelt på 1932 private hovedmedlemmer, 893 familiemedlemmer og 33 bedrifts- og organisasjons-/foreningsmedlemmer. Foreningen gjennomførte 13 medlemsarrangementer, utga to nummer av medlemsbladet Sothøna og en utgave av informasjonsbrevet Brevdua. Hjemmesidene til foreningen (ostensjovannet.no) hadde ca. 80 000 «besøk» og benyttes mye av bl.a. skoler. På facebook.com/ostensjovannet kan alle som har kommentarer og innspill til foreningen og området få en mulighet til å bli hørt. Over 1100 «likes» er registrert. Miljøparken ble besøkt av rundt 250 000 mennesker.

Østensjøvannets Venner har uttalt seg i en rekke saker, herunder utbygging av Eterfabrikktomten, som vil ha betydning for området.

VEDLEGG 1 VEDTEKTER FOR OSLO ELVEFORUM

Org. Nr 983350313

NATUR, ØKOLOGI, FRILUFTSLIV, HISTORIE

(Lagt fram og godkjent av det årlige forummøte 23.10.2001)

Formål

Oslo Elveforum som er lokalisert i Oslo kommune, er et kompetanse- og kontaktforum for frivillige arbeidsgrupper for hver Osloelv med oppgave å bidra til vern, rehabilitering og gjenåpning av byens vassdrag, primært i byggesonen.

Samarbeidspartnere

Oslo Elveforum samarbeider med kommunale etater, bydeler, skoler og barnehager, velforeninger/ borettslag, historielag, jeger- og fiskerforeninger, næringsinteresser og andre som fremmer byfolkets interesse for å ta vare på og oppleve vassdragene.

Arbeidsoppgaver

Oslo Elveforum tar sikte på å informere og engasjere frivillige krefter i arbeidet med å støtte kommunen i dens arbeid med å rydde og renske, skape tilgjengelighet, anlegge turstier og å håndheve vernebestemmelsene for det grønne arealet langs elver, bekker, vann, tjern og dammer.

Andre viktige oppgaver er å øke folks kunnskap om vassdragenes historie og økologi (vegetasjon, dyr og fugler, vannkvalitet og fiskeforekomster).

Organisering

En styringsgruppe for Oslo Elveforum med leder, nestleder, kasserer og sekretær samt minst to medlemmer velges på det årlige forummøtet av og blant deltakerne i elvegruppene. Styringsgruppen leder Oslo Elveforums daglige arbeid.

Styringsgruppen legger fram årsmelding og revidert regnskap for det årlige møtet for representanter fra elvearbeidsgruppene til godkjenning.

Endring av vedtektene krever godkjenning av det årlige forummøtet som er Oslo Elveforums høyeste myndighet.

Økonomi

Oslo Elveforum er en selveiende institusjon der ingen enkeltperson eller elvegruppe i kraft av sin eierposisjon kan disponere over dens formue eller har krav på utdeling av overskudd eller hefter for dens gjeld.

Tiltak som forplikter Oslo Elveforum økonomisk, må godkjennes av styringsgruppen. Regnskapet føres av kasserer og kontrolleres av registrert revisor.

Oppløsning av Oslo Elveforum

Ved eventuell oppløsning av Oslo Elveforum som krever flertallsvedtak i forummøtet, tilfaller samtlige disponible midler Oslo og Omland Friluftsråd til arbeid som faller inn under Oslo Elveforums formål.

Oslo, 12. juni 2001

I styringsgruppen

-----	-----	-----
Tor Holtan-Hartwig	Boris Hansen	Albert Nordengen
-----	-----	-----
Svein Andersen	Marit Lillesveen	Per Henrik Bache

VEDLEGG 2

Forvaltningsplaner

Kort fortalt

OE ønsker at det skal utarbeides forvaltningsplaner for hvert vassdrag i Oslo. Foreløpig har utarbeidete planer ikke blitt tatt hensyn til.

Undersøkelser i løpet av 2014, i samarbeid med Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, viste hvorfor dette er en enorm oppgave. Det ble laget en oversikt over lovverket innen vassdragsforvaltningen, som ble presentert på et onsdagsforum hos NOA i januar 2015. Oversikten gir føringer for elvegruppenes forvaltningsplaner.

Det lovmessige grunnlaget

Fire dokumenter styrer vassdragsforvaltningen:

Vannressursloven av 2000

Forskrift om hvem som skal være vassdragsmyndighet etter vannressursloven av 2001

Vannforskriften av 2006

Naturmangfoldloven av 2009

I tillegg må en vassdragsforvalter ta hensyn til vassdragsloven, vassdragsreguleringsloven, industrikonsesjonsloven, kulturminneloven, forurensningsloven, lov om laksefisk og innlandsfisk m.v., plan og bygningsloven, granneloven, skogbruksloven, jordloven og friluftslivloven.

Norsk lovgivning splitter ansvar for vassdragsforvaltning mellom grunneiere og etater på alle nivåer i byråkratiet, og tar ikke høyde for medvirkning fra frivillige organisasjoners side.

Den eneste lovmessige åpning for ideelle organisasjoners medvirkning i norsk vassdragsforvaltning er vannforskriften. Vannforskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene, og sørge for at det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet.

Forskrift om hvem som skal være vassdragsmyndighet etter vannressursloven fordeler myndighet slik:

NVE:

§ 8 konsesjonspliktige tiltak, inkl kraftverk inntil 10 MW

§ 10 (vannuttak og minstevannføring), flom og skredfare

Kommunen – vannetat, friluftsliv-/parketat

§ 7 (vannets løp i vassdraget og infiltrasjon i grunnen)

§16 (almennhetens rådighet over vassdrag – bading, ferdsel, fiske)

Fylkesmannen

§ 11 (kantvegetasjon)

§ 15 (grunneierens vannuttak).

Helsedepartementet

§ 13 (nye drikkevannskilder).

Norges geologiske undersøkelse

§ 46 (grunnvannsboring).

Kongen i statsråd

konsesjonspliktige tiltak, kraftverk over 10 MW

Vassdragsforvaltere

Oslo kommunes oppdeling av ansvaret for vassdrag gjenspeiler lovene. I kommune er det to personer som har ansvar for vassdragsforvaltning i vassdragslovens forstand: Heidi Christiansen i VAV og Kjetil Lønberg Jensen i BYM, Friluft. Sammen med disse to er det mange som beskjeftiger seg med saker som kommer inn under de lovene som berører vassdrag. I tillegg er plan- og bygningsetaten myndighetsorgan som i stor grad ivaretar grunneierens interesse.

Resultatet er at det er ingen som taler vassdragenes sak på et overordnet nivå. Til og med Fylkesmannen, som er utnevnt som er både fag- og vassdragsmyndighet for kantsoner, uttaler seg sjelden om kantsonenebeltet i plan- eller bygningssaker.

Forvaltningsplaner

Skal OEs elvegrupper utarbeide forvaltningsplaner, må disse ta hensyn til det oppdelte forvaltningsansvaret. Dette innebærer å ordne planen slik at hvert ansvarsområde omtales for seg, med relevant adressat. Oppgaver som elvegruppene anser som viktig, sorteres etter ansvarsområdene:

Kantsoner: vegetasjon og turstier (BYM friluft)

Forurensning/vannkvalitet (VAV)

Bekkeåpning (VAV/PBE/BYM friluft)

Kulturminner (BYA, Oslo Vel, Fortidsminneforening)

Fiske (BYM, VAV, OFA)

Inngrep fra bygg (PBE)

Inngrep fra samferdsel (BYM samferdsel, Ruter, Jernbaneverket)

Inngrep fra idretten (BYM idrett; Oslo idrettskrets og

Fylkesmannen for Markas randsone)

For hvert tema må situasjonen beskrives, illustrert med bilder og kart og anbefalt tiltak. Når elvegruppen ut fra et helhetsbilde ser at en sak berører etater på tvers av det som er oppgitt, er det viktig å beskrive denne koblingen for å tydeliggjøre sakens bredde.

John Tibballs

VEDLEGG 3

Bekkeåpning – oversikt

Det synes som kommunen satser en god del på det blågrønne, og planene for de kommende år er ganske ambisiøse.

Selv om ikke alle de bekkeåpninger som Oslo Elveforum foreslår kommer høyt på prioriteringslisten skal vi være ganske fornøyd med utviklingen. Arbeid med bekkeåpninger må nødvendigvis ofte gjøres som del av byutvikling, og de tar dermed en del tid å få gjennomført.

Av prosjekter Elveforum hadde i sin strategiske plan er Julsrudbekken (Bygger'n) åpnet i 2015.

Hovinbekken, Teglverkstomta, Hasle er under bygging.

Hovinbekken, Ensjø gjennomføres i perioden 2013 – 2019.

Hovinbekken i Bjerkedalen er ferdig bygget.

Hovinbekken ved Nordalsveien prosjekteres nå.

Ellers er det en rekke prosjekter som kommunen har til utredning/prosjektering:

Hovinbekken ved Årvoll dam. Skisseprosjekt for åpning av flere bekker er utarbeidet.

Alternativer utredes og konseptvalgutredning utarbeides i 2015.

Sidebekk Lillebergbekken til Hovinbekken prosjekteres i 2015

Hovinbekken gjennom Klosterenga utredes 2015.

Hovinbekken ved Jordal gjenåpnes som del av utbygging av idrettsanleggene

Refstadbekken på Løren/Økern gjenåpnes i forbindelse med byutvikling

Alna forbi Loenga er en egen sak.

For øvrig ønsker kommunen åpne Alna ved Vollebekk i forbindelse med byutvikling og med finansiering gjennom utbyggingsavtaler.

For Furusetområdet utarbeides konseptutvalgsutredning av bekkeåpninger i 2015, bl.a. for Gransbekken og Bakåsbekken.

Fra 2016 vil kommunens planer inneholde bekker på Breivoll, Kjelsrud, Vollebekk, Rommen, Haugerud, Stovner og Alna nedenfor Svartdalen.

I Frognerelva er det et par prosjekter i Gaustadbekken som til dels utføres og utredes i 2015.

I Mærradalsbekken er det planer om gjenåpning i forbindelse med rehabilitering av ledningsnett

I Hoffselva foregår det konseptutvalgsutredning for åpning ved Stasjonsveien.

VEDLEGG 4

AHA, MIDDELALDERPARKEN OG BISPEVIKA - STRATEGI-PLANENS PUNKT OM BEKKEÅPNING.

Vi er inne i en avgjørende fase hva gjelder gjenåpning av nedre del av Akerselva, Hovinbekken og Alna («AHA til Bjørvika») og utforming av Middelalderparken. Bispevika-planene er nå vedtatt.

Akerselva: For å øke bredden på og bedre utsynet gjennom Akerselvkorridoren foreslo vi å trekke byggegrensen i felt A11 (Snelda) tilbake fra Akerselva og å dreie Lambda ca. 5 grader. Ved bystyrets behandling av saken fikk vi gjennomslag for det første, men ikke for å dreie det nye Munch-museet. Akerselva og den blågrønne korridoren blir dermed smalere ved elvas munning enn det vi ønsket. Elva er nå åpnet under Dronning Eufemias gate og halvveis videre opp mot Trelastgata. Heldigvis fikk vi gjennomslag for gjenåpning i stedet for kunstig vannspeil. En tilsvarende gjenåpningsløsning er sterkt ønskelig også på nordsiden av jernbanesporene, langs KLPs planlagte høyhus i Biskop Gunnerus' gate 14B. Avstanden mellom elvekulvertene/Nylandsbrua og planlagt nybygg er imidlertid her vesentlig mindre enn sør for jernbanesporene. KLP ønsker ikke å trekke nybygget lenger tilbake. Rambøll har derfor anbefalt at Akerselva ikke gjenåpnes fra sporområdet opp til Schweigaards gate, kun videre opp til Vaterlandsparken. Temakart T7 for blågrønn struktur i byggesonen i forslaget til «Kommuneplan Oslo mot 2030» viser prinsipprase for fremtidig turdrag fra sporområdet til Vaterlandsparken. Dette juridisk bindende temakartet er så omtrentlig at det er uklart om Akerselva tenkes åpnet på hele denne strekningen, men antakelig er det det temakartet er ment å vise. I fastsatt planprogram for Oslo S heter det at tilbaketrekking av fasader fra Akerselva «åpner for en delvis gjenåpning av Akerselva nord for sporområdet», og at avstand fra fasade til Nylandsbrua avklares endelig i det videre planarbeidet. I planprogrammet heter det at det skal utarbeides mulighetsstudie for alternative løsninger for gjenåpning av Akerselva langs Biskop Gunnerus' gt. 14B. Dette blir en viktig sak å følge opp i 2015. Med gjenåpnet elv med turveifølge både sør og nord for sporene, ville det være meningsløst om sporområdet skulle forbli en propp i det sammenhengende turveidraget langs Akerselva. Vi har forgjeves bedt PBE og byråden om å tilleggsutrede spørsmålet om å etablere en gangkulvert under sporområdet langs vestsiden av de to elvekulvertene. Vi blir derfor selv nødt til å bestille en slik utredning.

Hovinbekken: I 2006 foreslo vi å gjenåpne Hovinbekken fra Nonnebrua på Klosterenga til nordenden av et forlenget Middelaldervannspeil sør for jernbanens sporområde. Med den sporspagentien i området vest for Nordre Tomters spor som er en konsekvens av den vedtatte planen for Follobanen, ville dette i dag medført en svært lang dykket løsning for Hovinbekken, med liten opplevelsesverdi. Samtidig synes en åpning gjennom Hollenderkvartalet nå å være mindre aktuelt. Vi har derfor bedt VAV legge til grunn at Hovinbekken gjenåpnes i sin historiske trasé på sørsiden av Schweigaards gate fram til nr. 33B. I stedet for å bygge ny kulvert for Hovinbekken i forbindelse med fremtidig utbygging på dagens parkeringsplass for busser, bør bekken åpnes omtrent der hvor den nye kulverten er planlagt lagt. Dette bør legges inn i utbyggingsavtalen for denne tomte. Hovinbekken bør renne ut i et lite vannspeil der hvor fjorden sluttet i middelalderen, dvs. rett sørøst for Schweigaards gate 33B. Vannet i dette vannspeilet ledes videre vestover til Akerselva i eksisterende kulvert for Hovinbekken. Det etableres turvei langs

Hovinbekken fra Nonnebrua til det nye vannspeilet nord for sporområdet, og videre via gang- og sykkelveien langs østsiden av Nordenga bru ned til Middelaldervannspeilet sør for sporområdet. Dagens vannspeil forlenges samtidig opp mot Trelastgata. Fra Nordenga bru vil vannspeilene nord og sør for sporområdet kunne oppleves som del av samme fjord. Når Oslo S og sporene inn mot Oslo S forhåpentligvis senkes en gang i fremtiden, knyttes vannspeilene sammen.

Alna og Middelalderparken: Oslo Elveforum har i 4–5 år jobbet tett på Jernbaneverket (JBV) for å finne en løsning for den planlagte Follobanen som gjør det mulig å åpne Alna i sin historiske trasé langs sørøstsiden av Middelalderparken og lede elva ut i vannspeilet. JBV fastholdt lenge at dette var teknisk og fysisk umulig siden ett av de fire jernbanesporene som skulle legges gjennom Klypen i Middelalderparken, ville bli liggende så høyt ved krysningsstedet for Alna at det ikke ville være mulig å føre elva over kulverttaket for dette sporet, dvs. over kulverten for Utgående Østfoldbane (UØB). I desember 2014 fikk vi et gjennombrudd i saken da JBV aksepterte en sporgeometri for UØB som gjør det mulig å føre Alna over kulverttaket. Vi hadde da fått JBV til å senke sporet for UØB med 2,75 m ved krysningsstedet for Alna (profil 1375) etter at planforslaget for Follobanen ble lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg reduserte JBV både den innvendige kulverthøyden og kulverttakets tykkelse slik at overkant kulvert for UØB, dvs. bunnen i trauet for Alna, nå er senket med hele 3,37 m etter offentlig ettersyn. Dermed unngår en det kraftige terrengspranget mellom Middelalderparkens østre og vestre del som det lå an til ved offentlig ettersyn. Den nye vertikalgeometrien for UØB, i kombinasjon med en avfasing av kulverten mot vest, gjør det mulig å gjenskape middelalderterrenget på en god måte helt fra Bispegata i nord til Alna i sør. Da arbeidet med landskapsplanen for Middelalderparken startet, fikk vi utvidet planområdet mot sørøst ved Saxegaarden slik at det blir mulig å gjenåpne Alna på Loenga-siden av Saxegaarden. I møte mellom Oslo Elveforum, JBV og Rambøll i januar 2015 var det full enighet om å legge inn Alna på landskapsplanen for Middelalderparken på hele strekningen fra Geitabru til vannspeilet, med gjenåpnet elv på Loenga-siden av Saxegaarden og over alle de fire fremtidige jernbanesporene i Klypen. Vi har foreslått å reetablere det gamle middelalderstretet Geilene fra vestsiden av Olavsklosteret og Korskirken opp til Nonnebrua over bekken på Klosterenga (via ubebygde Arups gate 8, undergang under Hovedbanen og passasjen mellom Schweigaards gate 56 og 58). Vi har videre pekt på at både funksjonelle og estetiske grunner taler for å henge ei gang- og sykkelbru utvendig på nye Sørenga bru i stedet for å benytte gamle Sørenga bru som forbindelse over jernbanesporene på Loenga. Ved å rive gamle Sørenga bru og brufundamentene vil sporet for UØB kunne senkes ytterligere, samtidig som JBV vil kunne utnytte arealene på Loenga på en langt mer effektiv måte. Dermed blir det lettere for JBV å gi slipp på arealene vest for Gamlebyen gravlund, som er et nøkkelområde for å kunne åpne Alna på strekningen fra Dyvekes bru til Geitabru. Oslo Elveforum har utarbeidet et forslag til opparbeiding av Alna Miljøpark med gjenåpnet elv og turveifølge på hele strekningen fra Kværnerbyen til vannspeilet i Middelalderparken, der den 100 m lange Alnakulverten (fra 1905) ved Geitabru tas i bruk som gangvei og serveringssted. Forslaget er spilt inn til Rambøll, JBV, PBE, KUL, BYA og RA i forbindelse med arbeidet med landskapsplanen for Middelalderparken, og til VAV/BYM for oppfølging fra deres side.

Bispevika: Når arbeidet med gjenåpning av Alna fra Kværnerfossen til Middelaldervannspeilet er kommet en del lenger, vil vi ta opp igjen vårt forslag fra 2013 til hvordan vannet fra Alna bør føres ut i Bispevika via vannspeilet og Bispekilen. Tanken er å trekke Bispekilen inn under seksfeltsveien Kong Håkon 5.s gate og avslutte

kilen inne i Middelaldervannspeilet med et fossefall ned fra vannspeilet. Slik tydeliggjør vi at Middelaldervannspeilet er en del av fjorden, samtidig som forskjellen i fjordnivå fra 1300-tallet til i dag markeres. Gang- og sykkelvei langs begge sider av kilen sikrer planfri kryssing fra Bispevika til Middelalderparken. I november 2014 vedtok bystyret reguleringsplaner for fem ulike områder rundt Bispevika: Kongsbakken, Bispevika Sør, Bispevika Nord, Munch-området og felt B1/B4. Vi gjorde høsten 2014 et siste forsøk på å unngå muren mellom Middelalderparken og Bispevika ved å oppfordre politikerne til å benytte den volumøkningen som Lambda representerer, til å redusere volumene mellom Middelalderparken og Bispevika. Dessverre forgjeves. Vi forsøkte også å dreie den eneste siktkorridoren gjennom den 200 m lange muren av bygninger mot Kong Håkon 5.s gate og Middelaldervannspeilet mellom Kongsbakken og Bispekilen, slik at en fra Middelalderparken får sikt gjennom bebyggelsen i Bispevika Sør enten til Akershus slott eller til Christiania Torv, og unngår at utsynet sperres av Lambdas bakvegg. Dessverre også det uten hell. Vi fikk heller ikke gjennomslag for å trekke saltvannsbukta ytterst i Kongsbakkallmenningen 30–50 m innover i allmenningen slik at det kan anlegges en badestrand som kan benyttes også av de yngste, eller for vårt ønske om bedre sikt fra/til Middelalderparken gjennom Kongsbakken. Når feltene rundt Bispevika er ferdig utbygd, vil Bispevikas vannareal være redusert med 1/3. Fra det viktige byrommet Stasjonsallmenningen vil denne delen av fjorden dessverre oppleves som et innelukket vannbasseng, uten kontakt med fjorden lenger ut.

VEDLEGG 5

Oslo og Omland Friluftsråd

Turveiutvalgets prioriterte liste for Oslo april 2015

Turveier har positiv virkning for friluftsliv og helse, gir tryggere ferdsel og profilerer Oslo som miljøby. Tydelig merking og etablering av planfri kryssing av trafikkerte veier vil gi stor og rask effekt. I første fase av satsingen vil nærmiljø, skolebarn, idrettsfolk og turgåere være brukere. Traseene kan deretter stegvis utbedres til ønsket standard. Følgende turveistrekninger anses som spesielt viktige å etablere raskt:

Turvei A5 Opparbeide turvei/sti fra Skøyen/Bygdøy til Øvre Smestaddam/ Smestad langs Hoffselva. Svært attraktiv mulighet. Dette vil gi en sammenhengende turvei fra Bygdøys vestsida via Hoffselva til Smestaddammen, og videre via Holmendammen til Holmenkollen og Marka ved Lillevann.

Turvei B1 og B9 Majorstuområdet. Opparbeide turveien på strekningen Sørkedalsveien–Slemdalsveien på et sammenhengende grøntdrag fra Sørkedalsveien til Tørteberg med gjenåpnet Frognerelva, slik det foreslås i Ruters planer for Fornebubanen med ny underjordisk stasjon på Majorstuen og byutvikling på overflaten.

Turvei B5 – Opparbeide turvei B5 fra Vestgrensa *frem til Ring 3* på den regulerte turveitraseen/friområdet mellom idrettsbanen ved Domus Athletica og Sogn Hagekoloni. Betenkelig i den forbindelse er SiOs forslag om å omregulere idrettsbanen til boligformål med studentboliger. Den regulerte turveibroen *over Ring 3* må bygges snarest. Statsbyggs forslag om å legge turveien *under Ring 3*, som bl.a. innebærer kryssing av to trafikkerte veier, må ikke aksepteres.

Turvei B7 Bergbanen – bygging av gangbru over Ring 3 ved nordenden av Ullevål stadion (Bergbanen) over til Nils Bays vei.

Turvei D2 I den nye Hovinbyen vil Hovinkbekken være et samlende naturelement gjennom hele planområdet. Oslo kommune har her nesten sammenhengende åpningsplaner som også må omfatte tur/sykkel-vei. Nåværende turvei D2 vil bare i liten grad dekke det nye bekkeløpet. Med den store befolkningstveksten området får blir det naturlig med en turvei som følger hele bekkeløpet fra marka til fjorden.

Turvei D6: Denne turveien, som går gjennom Bjerkedalen park, må få en undergang sammen med åpnet Hovinkbekk under Refstadveien. Dette er viktig både for trafiksikkerheten og den helhetlige parkplanen.

Turvei D9 Alna. Gjenåpne elva fra Hølaløkka ned til Fossumbekken og anlegge ny bit av turveien langs åpen elv.

Turvei D10 Godsterminalen. Anlegge turvei i utkanten av Alfaset gravlund i stedet for regulert turvei som blir fortau til tungtransportvei.

Turvei D10 og E1 Smalvollveien – opparbeide trygg passasje langs Smalvollveien og gangbru over Smalvollveien ved Bryn 100 meter øst for Tvetenbrua. Viktig av sikkerhetsgrunner!

Turvei D10 Enebakkveien. Det er nå klart at Alna kan åpnes over Follobanen og Østfoldbanen. Oslo Elveforum har et nytt åpningsforslag for elva, som selvfølgelig må følges av turvei.

Turvei D11 Ellingsrudåsen – anlegg av alternativ turveitrasé i gangbru over motorvei E6. Gjenetablering av gangveiforbindelsen mellom Ellingsrudåsen og Høybråten. Statens vegvesen burde ha anlagt en gangbru her da motorveien ble bygget.

Turvei D13 Nå når turveien opparbeides langs Hovedbanen mellom Haugenstua og Høybråten stasjoner, er det gunstig å opparbeide den videre, særlig på strekningen langs Ellingsrudelva mellom Karihaugveien og Markagrensa ved Nuggerud. Det må gjerne skje i samarbeid med Lørenskog kommune. Grøntarealet langs elva kan gjøres attraktivt ved en viss tilrettelegging.

Turvei D15 Trondheimsveien – opparbeide grusvei fra Veitvetveien / Nedre Kalbakkvei og opp til Trondheimsveien, og overgang over Trondheimsveien og t-banen til Rødtvetveien og Sandås. Turvei D15 vil krysse turvei D6 nedenfor Rådyrveien. Viktig med gangbrua for svært mange menneskers adkomst til Lillomarka.

Turvei E4 Manglerud – opprettelse av undergang under eller overgang over motorvei E6 og t-banen ved Manglerud kirke mellom Manglerud senter og Ryenkrysset.

Turvei E9 Følge opp Miljøprosjekt Ljanselva ønske om at turveien legges parallelt med Stenbråtveien, føres ned til Frostveien og inn over Leirskallenområdet, under motorveien og til turveien ved Sagstua.

Turvei E11 langs vestsiden av trikkelinjen mellom Sæter holdeplass og Ljabru holdeplass.

FF – april 2015

